

Leer

Vraag

Ontmoet

Lees

Doe

Inhoud

Kaart

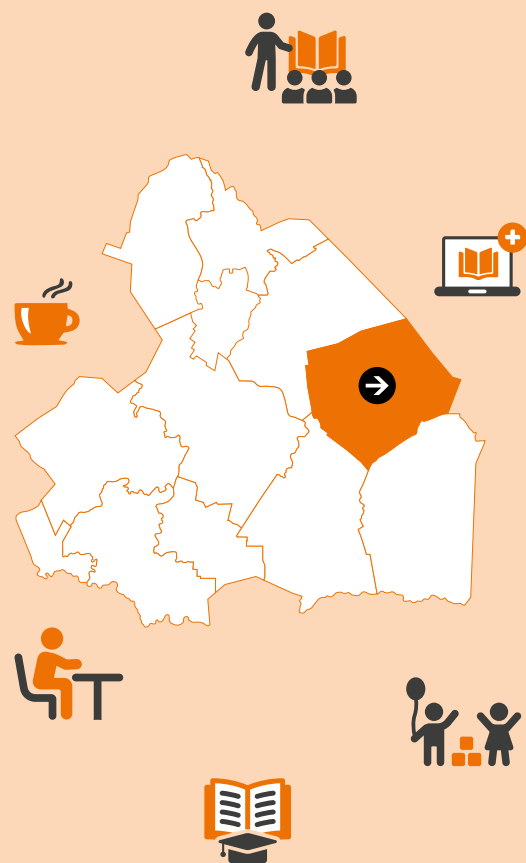

Jaarbericht 2024

Bibliotheken Borger-Odoorn

Inhoud

➔ De bibliotheek in Nederland
Infographic 6

➔ De Drentse bibliotheek
De bibliotheek in kaart 19

➔ > Terugblik op 2024
Invoering van de Activiteitscatalogus 3
Toename van activiteiten en samenwerkingen 3
Blik op de toekomst 3

➔ 1 De robuuste Drentse bibliotheek
Huiskamer van het dorp 4
Toekomstbestendige bibliotheken 4
BiebPanel 4
Bibliotheek-aan-huis 5

➔ 2 Drenthe leert en ontwikkelt
Activiteiten in de bibliotheek 7
Kinderboekenweek 7
Boekenweek van Jongeren 8
De Nationale Voorleesdagen 8
Boekenweek 8
Heel Nederland Leest 9
Er is meer te beleven in de bibliotheek 9
GoodHabit & Soofos 10

➔ 3 Drenthe leest: leesbevordering
Leesbevordering en leesplezier 11
BoekStart 11
BoekStart in de kinderopvang 11
Kleintje Bieb 12
De Bibliotheek op school (po) 12
Leskist Kansrijk 13
Webinars De Nationale Voorleesdagen 13
Impulsregeling Masterplan basisvaardigheden 13

➔ 4 Drenthe leest: werken aan geletterdheid
Bestrijden van laaggeletterdheid 14
Taalhuizen 14
Doorontwikkeling naar Digi-Taalhuis 15
Week van lezen en schrijven 15

➔ 5 Heel Drenthe doet mee
Versterken van digitale vaardigheden 16
Informatiepunt Digitale Overheid 16
Doorlopende activiteiten 18

Terugblik op 2024

Voor je ligt het jaarbericht van de bibliotheken in de gemeente **Borger-Odoorn**, de maatschappelijke verantwoording van wat de bibliotheken (die deel uitmaken van **Biblionet Drenthe**) het afgelopen jaar hebben bijgedragen aan de Drentse samenleving. Het jaar 2024 markeerde een belangrijk moment in de ontwikkeling van het bibliotheekwerk, zowel landelijk als regionaal. Als bibliotheekorganisatie hebben wij in Drenthe volop geprofiteerd van tijdelijk extra landelijke investeringen en gunstige beleidsontwikkelingen. Daarmee hebben wij deze kansen benut om onze maatschappelijke rol in Drenthe verder te versterken.

John Brandsma,
vervangend
directeur-bestuurder

Dankzij de SPUK-gelden hebben we in Drenthe stukje bij beetje verbeteringen kunnen doorvoeren in het bibliotheekwerk. We vernieuwden collecties, zodat deze actueel en aantrekkelijk blijven voor iedereen. Ook professionaliseerden we onze bezetting om zo onze maatschappelijke activiteiten verder te kunnen ontwikkelen en implementeren. Als laatste troffen we in 2024 voorbereidingen om onze openingstijden te verruimen om onze diensten beter toegankelijk te maken voor inwoners van Drenthe.

Invoering van de Activiteitencatalogus

De voorbereiding op de invoering van de nieuwe wet met betrekking tot de zorgplicht voor het bibliotheekwerk heeft ons in Drenthe gestimuleerd om onze activiteiten, inclusief kosten, inzichtelijk te maken. Wij hebben in 2024 een nieuwe werkwijze geïntroduceerd: de Activiteitencatalogus. Deze catalogus biedt transparantie en stelt gemeenten in staat om een weloverwogen keuze te maken in het afnemen van activiteiten en diensten in het kader van bibliotheekwerk. Hiermee leggen wij een sterke basis voor de samenwerking met onze gemeentelijke partners in de aanloop naar het wettelijke kader voor de zorgplicht vanaf 2026. Ook het nieuwe landelijke bibliotheekconvenant 2024-2027 geeft ons hierbij de nodige richting. De drie centrale pijlers van het convenant blijven: het bevorderen van leesvaardigheid en leesplezier bij jong en oud, het ondersteunen van inwoners bij digitale vaardigheden en het bieden van laagdrempelige mogelijkheden voor persoonlijke groei en educatie.

Toename van activiteiten en samenwerkingen

Ook in 2024 zien we een stijging van het aantal georganiseerde activiteiten in de Drentse bibliotheken. Denk hierbij aan workshops, lezingen en educatieve programma's. We organiseren deze activiteiten steeds vaker met andere organisaties uit de provincie en gemeenten. Dankzij deze samenwerkingen is de bibliotheek zichtbaar als plek waar inwoners elkaar ontmoeten, leren en inspiratie opdoen. De bibliotheken in Drenthe dragen hierdoor actief bij aan de ambities van gemeenten op het gebied van educatie, sociale cohesie en participatie. We zijn trots op de rol die wij vervullen als verbindende schakel binnen onze gemeenschappen. Hierbij spelen ook onze vele vrijwilligers een belangrijke rol.

Blik op de toekomst

De ontwikkelingen in 2024 hebben ons als bibliotheekorganisatie sterker gepositioneerd als een essentiële partner in de Drentse samenleving. Met de verbeteringen aan onze locaties, een transparante Activiteitencatalogus en in goede samenwerking met gemeenten kijken we met vertrouwen naar de toekomst. Samen blijven wij bouwen aan een bibliotheek die een plek van inspiratie en verbinding is voor alle inwoners van Drenthe. Want uiteindelijk is het belangrijk dat iedereen in Drenthe mee kan doen. ●

De bibliotheek opent, van oudsher al, deuren naar kennis en informatie. De collectie – fysiek en digitaal – biedt de kans om je wereld te vergroten. In de bibliotheek is iedereen, zowel leden als niet-leden, welkom om te lezen, te leren en zichzelf te ontwikkelen. Van het kind dat net leert lezen tot de volwassene die zijn taal- of digitale vaardigheden wil verbeteren. Het is de fysieke plek waar inwoners kunnen halen wat ze nodig hebben om mee te doen in de samenleving.

Huiskamer van het dorp

De bibliotheek is ook een plek waar je kunt ontspannen met een krantje en een kopje koffie. Waar je elkaar kunt ontmoeten en deel kunt uitmaken van het sociale leven door bijvoorbeeld discussieavonden of activiteiten bij te wonen. Zo functioneert de bibliotheek in Drenthe als huiskamer van het dorp. De bibliotheek is voor en vooral ván iedereen. Wij zien de fysieke basisvoorziening als een podium, platform en werkplaats voor inwoners, instellingen en community's. Op dit platform organiseren wij zelf activiteiten en faciliteren we activiteiten die inwoners, groepen en (lokale) organisaties initiëren.

De robuuste Drentse bibliotheek

Zo faciliteren we in Borger-Odoorn, in samenwerking met Welzijnsgroep Andes Borger-Odoorn, de bijeenkomsten van de vrouwengroep. De vrouwengroep is bedoeld om elkaar te ontmoeten, thema's te bespreken, (taal)spelletjes te spelen en gezellig samen een kop koffie of thee te drinken.

Toekomstbestendige bibliotheken

De OCW-regeling Eenmalige specifieke uitkeringen lokale bibliotheekvoorzieningen 2023-2024 is in het leven geroepen om door reparatie of kwaliteitsverbetering toe te werken naar een toekomstgerichte bibliotheek. Ook Borger-Odoorn heeft een aanvraag ingediend. Daarbij is vooral ingestoken op verruiming van de openingstijden, herstel van formatie, en/of collectie. Kwaliteitsverbetering is ook het doel van de Activiteitscatalogus 2024. Deze extra investering kan deels met de tijdelijke SPUK-gelden worden betaald.

BiebPanel

BiebPanel is een onderzoeksinstrument dat speciaal is ontwikkeld voor bibliotheken. Het onderzoek geeft ons inzicht in onze doelgroepen, tevredenheid, gebruik van diensten, behoeften en verwachtingen. De bibliotheken in Borger-Odoorn doen ook mee aan dit onderzoek. Uit het onderzoek van 2024 blijkt dat bezoekers van de bibliotheek zeer tevreden zijn over onze medewerkers, openingstijden, sfeer en inrichting en het gebouw. Bezoekers zijn niet in iedere bibliotheek tevreden over horeca (mits deze aanwezig is), werkplekken en praktische zaken (Wifi, beschikbare computers, parkeerruimte enzovoort). Zie de infographic op pagina 6. >

De cijfers

Bibliotheken Borger-Odoorn

Platformactiviteiten	2024
Aantal activiteiten	42
Aantal deelnemers	130
Bezoekers	2024
Bezoekers in de bibliotheek	116.073
Bezoekers via de website	221.938
Leden	2024
Betalend	1.069
Jeugd	2.877
Start (nieuw abonnement/gratis instap)	198
Overig	198
Totaal leden	4.342
Inwoners per gemeente	26.049
Deelneming per gemeente	16,7%
dBos-leerlingen	891
Actieve e-bookaccounts	6.160
Uitleningen	2024
Boeken	87.340
AVM	765
Tijdschrift	4.210
Totaal uitleningen fysiek	92.315
Totaal uitleningen dBos	10.812
E-books*	89.894
Luisterboeken*	33.657
Totaal uitleningen online*	123.551

* Cijfers zijn beschikbaar per stichting; onder stichting Biblionet Drenthe vallen de Bind-gemeenten.

➔ MEER INFORMATIE VIND JE IN DE ACTIVITEITENCATALOGUS

Bibliotheek-aan-huis

Sommige inwoners zijn, om welke reden dan ook, niet in staat om naar de bibliotheek te komen. De Bibliotheek-aan-huis biedt daarin uitkomst. Met deze service kunnen leesliefebbers die niet in staat zijn zelf naar de bibliotheek te komen, toch van onze collectie genieten.

Een team vrijwilligers levert de gewenste boeken rechtstreeks aan huis. Deze service bieden we vanuit alle vestigingen in Borger-Odoorn aan, waarbij we de service afstemmen op de individuele behoeften van onze lezers. >

E-BOOKS EN LUISTERBOEKEN IN 2024

In deze infographic staan de belangrijkste cijfers over het gebruik van e-books en luisterboeken in 2024 voor Biblionet Drenthe.

Bron: KB, Nationale Bibliotheek

Als je lid bent van de bibliotheek kun je via de Online Bibliotheek gratis e-books downloaden. Het aantal mensen dat leent bij de Online Bibliotheek blijft toenemen. In Drenthe stijgt het aantal actieve leden van de Online Bibliotheek met bijna 7% (2023: 10.804, 2024: 11.536). Ook het aantal uitgeleende e-books neemt toe. In Drenthe met ongeveer 4% (2023: 162.019, 2024: 168.179). Het aantal uitgeleende luisterboeken stijgt het meest, met 14% (2023: 54.525, 2024: 61.267).

De cijfers*

Leden zijn tevreden over...

en minder tevreden over...

Bekendste activiteiten

Bibliotheekleden zijn het meest tevreden over de medewerkers van de bibliotheek: 'Leuk en behulpzaam personeel. Gezellig, voelt als een huiskamer.'

Bekendste diensten

Leden hebben interesse in...

De bibliotheek richt zich bij haar activiteiten op het versterken van de 21e-eeuwse vaardigheden van verschillende doelgroepen. Die vaardigheden richten zich op: creativiteit, samenwerken, communiceren, sociale en culturele vaardigheden, probleemoplossend vermogen en kritisch denken. In onze dynamische samenleving ben je namelijk nooit uitgeleerd, of dat nu voor het werk is of niet. Steeds meer komt de nadruk te liggen op leren buiten de formele structuren van het onderwijs, bijvoorbeeld tijdens vrijwilligerswerk en in de vrije tijd. Deze manier van leren geeft inwoners de beste kansen op persoonlijke ontwikkeling en vernieuwing van kennis en competenties.

Activiteiten in de bibliotheek

We ontwikkelen zelf activiteiten, bij voorkeur samen met (lokale) organisaties, scholen en verenigingen in ons werkgebied. En we sluiten aan bij grote landelijke campagnes, zoals Heel Nederland Leest en de Kinderboekenweek. We rusten de bibliotheek toe met materialen die het ontwikkelen van talenten, kennis, vaardigheden en creativiteit uitlokken.

Drenthe leert en ontwikkelt

Aansluiten bij vraag en behoefte

We bouwen met de programmering mee aan een goede culturele infrastructuur in dorp, wijk, stad en regio. Daarbij sluiten we aan, conform de community librarian-filosofie, bij de vraag en behoefte van de lokale gemeenschap. We bieden programma's aan op basis van herkenbare, actuele thema's en rondom grote landelijke campagnes, waarbij leesbevordering, leesplezier, ontmoeting en debat centraal staan.

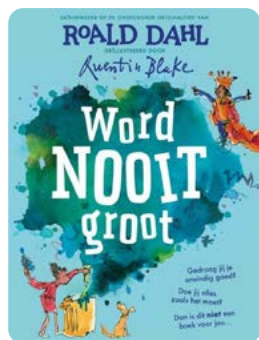
Kinderboekenweek

Van 2 t/m 13 oktober is het weer tijd voor de Kinderboekenweek. Het thema van dit jaar is Lekker Eigenwijs. Durf jij jezelf te zijn, je eigen keuzes te maken en je eigen pad te volgen? In de bibliotheek vinden kinderen boeken die ze inspireren om lekker eigenwijs te zijn. Ze ontdekken de leukste, grappigste en spannendste verhalen die hen uitdagen om zelf te denken en te doen. Tijdens het evenement organiseren we in Borger-Odoorn diverse activiteiten.

Spelmiddagen

In Bibliotheek Odoorn organiseren we in het kader van de Kinderboekenweek twee spelmiddagen. Op 2 oktober voor groep 1 tot en met 4 en op 9 oktober voor groep 5 tot en met 8. We organiseren verschillende knutselactiviteiten waarbij de kinderen hun eigen(wijze) monsterlijke boekenlegger maken. Er liggen ook kleurplaten voor een heuse tovertekening en kinderen kunnen sjoelen. De kinderen kunnen ook buitenspelen in de Ontmoetuin. Onder begeleiding van de Combicoach spelen we een stellingenspel waarbij kinderen vertellen hoe zij hun eigenwijze zelf zijn. Buiten staat ook een pingpongtafel, er is stoepkrijt om mee te spelen en de muziek staat gezellig aan. Uiteraard is er voor iedereen ook wat lekkers te eten en te drinken. In totaal doen 80 kinderen mee aan de spelmiddagen. >

Kinderen die elke dag 15 minuten worden voorgelezen, leren 1.000 nieuwe woorden per jaar.

Theaterworkshop Garage TDI

Tijdens de Kinderboekenweek vieren we in de bibliotheek het thema Lekker Eigenwijs met diverse activiteiten. Een hoogtepunt is de theaterworkshop, gegeven door een docent van Garage TDI. Kinderen creëren fantasievolle en humoristische scènes, geïnspireerd op *Word nooit groot* van Roald Dahl. Na afloop van de workshop geven de kinderen een voorstelling aan de ouders. We kijken terug op een creatieve en eigenzinnige week vol enthousiasme.

Boetiek Creatiek

In Bibliotheek Odoorn komt in oktober Boetiek Creatiek langs om samen met de kinderen eigenwijze zelfportretten te maken. Met in de hand een stukje houtskool gaan de deelnemers met een groot vel A3-papier aan de slag. We laten ons inspireren door het boek *De gemeneriken*. De kinderen leren hoe ze hun eigen, unieke karakters tot leven kunnen brengen. Zeven kinderen doen mee aan de workshop.

Boekenweek van Jongeren

Hoe krijgen we de jongeren weer aan het lezen? De Boekenweek van Jongeren is een campagne met als doel het lezen, en vooral het leesplezier, bij jongeren tussen 15 en 18 jaar te bevorderen. De Boekenweek van Jongeren inspireert jongeren met verhalen en boeken die écht bij ze passen. Het motto is dan ook: Dit wil jij lezen! In 2024 is de Boekenweek van Jongeren van 13 tot en met 22 september. Jongeren kunnen 3PAK, een verhalenbundel met drie korte verhalen, gratis ophalen in de bibliotheek, of digitaal lezen/luisteren. In de bibliotheken van Borger-Odoorn organiseren we tijdens de campagne een Escaperoom.

Escaperoom

Tijdens de Escaperoom kiezen jongeren uit twee mogelijkheden. Vlogmysterie: Vlogger @Zomaar_Saar heeft een nieuwe challenge bedacht. Maar tijdens de challenge hoort niemand meer iets van haar. Saar's moeder is ongerust. De deelnemers volgen de vlog's van Saar en ontrafelen op die manier het mysterie. Voorhovens Vennootschap: Wanneer de politie ter plaatse is, blijkt het lab veel meer te bevatten dan de productie van verdovende chemicaliën. Alles wijst erop dat dit geen eenmansactie is. Maar wie stuurt de groep aan? En belangrijker nog, wat is het plan met al deze chemicaliën? Tijdens het spelen van de Escaperoom ontrafelt de groep dit mysterie.

De Nationale Voorleesdagen

De Nationale Voorleesdagen staan volop in het teken van het stimuleren van voorlezen aan de allerkleinsten. We organiseren voorstellingen, geven tips over het belang van voorlezen (wist je dat per dag een paar minuten voorlezen de woordenschat van je kind vele malen vergroot?) en laten zien hoe léuk voorlezen is. *Help! Een verrassing!* van Miriam Bos is Prentenboek van het Jaar 2024. Naast dit winnende prentenboek wordt er dit jaar ook de Prentenboeken Top 10 gekozen. De Nationale Voorleesdagen sluiten perfect aan op de beoogde routine om dagelijks vijftien minuten (voor) te lezen in de klas. Kinderen ervaren zo het plezier van boeken. Bovendien ontwikkelen ze naast een beter taalgevoel ook hun empathisch vermogen. Dit jaar vinden De Nationale Voorleesdagen van woensdag 24 januari tot en met zaterdag 3 februari 2024 plaats. Hieromheen organiseren de bibliotheken in Borger-Odoorn een interactieve voorstelling.

Poppentheater Jinky's Mikmak

In het kader van de Nationale Voorleesdagen 2024 toveren we de bibliotheken om tot een vrolijk decor voor de interactieve voorstelling van poppentheater Jinky's Mikmak, gebaseerd op het Prentenboek van het Jaar *Help! Een verrassing!*. De ruim 40 bezoekers ontvangen deze voorstelling, speciaal voor kinderen van 2 tot en met 6 jaar, goed. De kinderen genieten van een speelse en leerzame ervaring, waarbij ze worden meegenomen in het verhaal van het populaire prentenboek. >

De toegang is gratis, en de voorstelling zorgt voor veel plezier en enthousiasme onder de aanwezigen. De voorstelling vindt plaats in de bibliotheken in Borger, Odoorn en Nieuw-Buinen.

Boekenweek

Bij ons in de familie staat dit jaar centraal tijdens de Boekenweek. Dit thema is de familie Chabot, schrijver van het Boekenweekgeschenk, op het lijf geschreven. De Chabotten – vier broers, twee ouders en een hond – zorgen voor zeven verschillende stemmen in het Boekenweekgeschenk *Gezinsverpakking*. De Boekenweek bestaat al sinds 1932 en promoot tien dagen lang het (Nederlandstalige) boek. Op de website van de bibliotheek en in de bibliotheken brengen we bij het thema passende boeken onder de aandacht. Ook organiseren we in Borger-Odoorn twee verschillende lezingen.

Lezing Stamboomonderzoek

Geïnspireerd op het thema van de Boekenweek is er een lezing over genealogisch onderzoek in de bibliotheek van Borger. Genealogie, oftewel stamboomonderzoek, gaat over de vraag waar je vandaan komt, wat je roots zijn. Historica en erfgoed-specialist Saskia Poelman vertelt wat de mogelijkheden zijn om te onderzoeken waar jouw familie vandaan komt.

Lezing Familieopstellingen

In Bibliotheek Odoorn verzorgt Mathilda van den Hof, professioneel Systemisch Opsteller en Coach, een lezing over familiesystemen, familiedynamieken en familieopstellingen. Aan de hand van haar eigen familiegeschiedenis neemt zij de 30 aanwezigen mee in een avond vol luisteren, voelen en ervaren. Dit geeft de bezoekers waardevolle inzichten in hun eigen familieverhoudingen.

Heel Nederland Leest

Als iedereen erover praat dan wil je erover mee kunnen praten. Dat is het principe van Heel Nederland Leest: iedereen aan het lezen krijgen! In november 2024 leest heel Nederland *Joe Speedboot* van Tommy Wieringa. De bibliotheken in Borger-Odoorn organiseren in de campagneperiode activiteiten, zoals de Silent Reading Sessie in Bibliotheek Borger.

Joe Speedboot Dit boek vertelt over de verlamde Fransje Hermans, die vanuit zijn rolstoel observeert hoe de rebelse Joe Speedboot het saaie dorp op zijn kop zet met wilde plannen en avonturen. We geven het boek weg in openbare bibliotheken, waar leden én niet-leden het gratis op kunnen halen.

Silent Reading Sessie

Tijdens de campagne organiseert Bibliotheek Borger een sfeervolle Silent Reading Sessie. Bezoekers kunnen in alle rust genieten van het gratis verstrekte boek *Joe Speedboot* van Tommy Wieringa of een zelf meegebracht boek. We verrijken de ontspannen leeservaring met live vioolmuziek en een selectie heerlijke hapjes en drankjes. Deze combinatie van literatuur en muziek maakt de sessie tot een bijzondere beleving voor alle aanwezigen.

Er is meer te beleven in de bibliotheek

In 2024 organiseren we naast activiteiten rondom campagnes nog veel meer activiteiten. Dit doen we niet allemaal alleen, we sluiten aan bij de vraag en de wensen van de gemeenschap. We zoeken de samenwerking met organisaties binnen sociaal werk, verenigingen en samenwerkingsverbanden. De activiteiten sluiten aan bij onze doelstellingen zoals beschreven in de Activiteitscatalogus. >

Drenthe leert en ontwikkelt **2024**

Aantal activiteiten	20
Aantal deelnemers	382

Op die manier is er altijd iets te leren in de bibliotheek! Het zijn activiteiten voor jong en voor oud. Van het bevorderen van lezen tot ontmoeting en debat. Van het ontwikkelen van je creativiteit tot je laten inspireren tijdens een lezing. We bieden het allemaal in de bibliotheek. In 2024 hebben we in Borger-Odoorn in dat kader verschillende activiteiten georganiseerd. Hieronder een greep uit het brede aanbod.

Landelijke Boekstartdag

Of je kleintje nu dol is op verhalen, avontuur, knutselen of lekker smullen, er is voor elk wat wils op de BoekStartdag. Zeven kinderen in beleven in Bibliotheek Borger een onvergetelijk avontuur vol plezier en liefde voor boeken. Ze luisteren naar een mooi verhaal, versieren bloempotjes met hun ouders en lopen het blotevoetenpad. Ook kunnen de kinderen op de foto met de Boekenbeer en een heerlijk beschuitje versieren.

Workshop Sushi maken voor jongeren

Onze programmalijnmedewerkers vragen in 2024 bij de jeugd uit wat voor activiteit ze graag zouden willen volgen in de bibliotheek. De jeugd geeft aan dat ze graag willen leren hoe ze sushi moeten maken. Daarom organiseren we op 20 maart in Borger een smakelijke middag voor jonge sushi-liefhebbers van 11 tot 16 jaar. Een professionele sushimaker geeft een inspirerende workshop waarin deelnemers leren hoe ze zelf de perfecte sushi kunnen maken. Tijdens de workshop krijgen de jongeren uitleg over verschillende sushi-technieken, van het kiezen van de juiste ingrediënten tot het vakkundig rollen van sushi. Na de waardevolle tips en tricks gaan ze zelf aan de slag om hun eigen creaties te maken. In totaal doen 23 jongeren mee.

Lezing Het fitte brein

Hoe kun je, ook op oudere leeftijd, je hersenen fit houden? In Odoorn organiseren we samen met Petra van den Bosch *Het fitte brein*, een lezing over fit worden en fit blijven. Petra van den Bosch is combicoach Seniorensport en Sociaal domein Borger-Odoorn. De deelnemers leren via een korte lezing en een praktisch deel met oefeningen de hersenen te stimuleren en hun lichaam fit te houden.

Vrolijke Pietenmiddag

Sinds jaar en dag organiseert de activiteitencommissie in Odoorn een Pietenmiddag. Een aantal vrijwilligers van de bibliotheek in Odoorn zijn lid van deze commissie. We stellen de bibliotheek beschikbaar onder het mom van 'ontmoeting'. We organiseren een vrolijke Pietenmiddag waarbij we gezellig knutselen, kleuren, spelletjes spelen, uiteraard met ranja en pepernoten. Vijftig kinderen doen mee.

GoodHabitz & Soofos

Naast deelname aan activiteiten (voor leden en niet-leden) heb je als lid van de bibliotheek toegang tot meer dan honderd interessante online cursussen op de leerplatformen Soofos en GoodHabitz. De platformen bieden bibliotheekleden de kans om zichzelf op een laagdrempelige manier te ontwikkelen en nieuwe kennis en vaardigheden op te doen. Ze bieden veel verschillende cursussen, van creatieve en technische vaardigheden tot persoonlijke groei en professionele ontwikkeling. In 2024 zijn er door leden in totaal 4.373 cursussen via Goodhabitiz gevolgd en 5.024 cursussen via Soofos. ●

Drenthe leest: Leesbevordering

Leren begint bij lezen. Lezen is nodig voor alle schoolvakken en alles wat je later nog wilt (of moet) leren, van autorijden tot belastingaangifte doen. Een goede leesvaardigheid maakt daarom levenslang het verschil. Goed leren lezen bevordert bovendien de schrijfvaardigheid en de kansen van kinderen om zich te kunnen ontwikkelen tot zelfstandige, actieve deelnemers aan de samenleving. Helaas blijkt dat steeds minder kinderen lezen, met alle gevolgen van dien. Investeren in het jonge kind op de kinderopvang levert een grote bijdrage aan het doorbreken van de cyclus van laaggeletterdheid. We zetten ons daar dan ook hard voor in.

Leesbevordering en leesplezier

Dat begint al bij het programma BoekStart in de kinderopvang en de Bibliotheek *op school* (dBos). In 2024 verzorgen we in de Bind-gemeenten in totaal op 133 kinderopvanglocaties en 129 basisscholen respectievelijk deze programma's. We dragen daarmee volop bij aan leesbevordering en -plezier. We bieden een doorlopende (voor)leeslijn voor kinderen van nul tot achttien jaar. Daarnaast organiseren we activiteiten in het kader van leesplezier en mediawijsheid.

BoekStart

Onderzoek wijst uit dat baby's houden van boeken. Met je baby op schoot een boekje ontdekken, is leerzaam. Het stimuleert de taal- en spraakontwikkeling van je kind en verhoogt de concentratie. Allemaal zaken waar je baby een leven lang plezier van heeft. Om het lezen met kinderen vanaf nul (tot vier) jaar te bevorderen, bestaat het programma BoekStart. BoekStart is een landelijk programma dat bestaat uit:

- Een collectie voor baby's in de bibliotheek (onderdeel van de robuuste lokale bibliotheek)
- Een BoekStart-koffertje voor baby's en hun ouders. In het koffertje zitten twee boekjes en een folder met voorlees- en boekentips. Ouders krijgen vanuit de gemeente, kinderopvang of via het consultatiebureau een BoekStart-waardebon om dit koffertje in de bibliotheek op te halen.
- De baby's worden gratis lid van de bibliotheek.

BoekStart in de kinderopvang

BoekStart in de kinderopvang is een leesbevorderingsprogramma voor de kinderopvang. Het is een uitbreiding van BoekStart, om kinderen van nul tot vier jaar, hun ouders en pedagogisch medewerkers intensief met boeken en lezen in aanraking te laten komen via de kinderopvang. De bibliotheek ondersteunt met een aantrekkelijke (voor)leesplek in de kinderopvang, met een collectie geschikte boekjes, deskundigheidsbevordering van pedagogisch medewerkers, het betrekken van ouders, een voorleesplan en samenwerking in een leesbevorderingsnetwerk. Bij de start van een nieuwe locatie BoekStart in de kinderopvang wordt er een pedagogisch medewerker opgeleid tot voorleescoördinator. De voorleescoördinator vervult een belangrijke rol in het programma BoekStart in de kinderopvang. Deze speciaal opgeleide pedagogisch medewerker is de schakel tussen de BoekStart-kinderopvanglocatie en de bibliotheek en zorgt ervoor dat het (voor)lezen een structurele plek krijgt binnen het beleid en de uitvoering op de locatie. >

‘Niet alleen komen onze kinderen op een laagdrempelige manier in aanraking met boeken, maar wij halen als mama’s ook heel veel steun bij elkaar in de bibliotheek.’ Merel, moeder van Isa

De cijfers

Gemeente Borger-Odoorn

BoekStart	2024
Locaties met BoekStart in de kinderopvang	13
BoekStartkoffertjes uitgedeeld	113
Activiteiten voor kinderen/ouders/verzorgers	34
Deelnemers	209
Primair onderwijs	
Scholen met dBos	8
Deelnemende leerlingen	891
Voortgezet onderwijs	
Aantal scholen voortgevijs onderwijs	1

Kleintje Bieb

Alle BoekStart-activiteiten vallen onder de noemer Kleintje Bieb. Kleintje Bieb is voor ouders, opa’s en oma’s met jonge kinderen van nul tot vier jaar. Tijdens Kleintje Bieb gaan we samen lezen, zingen, spelen en knutselen. Kleintje Bieb bestaat uit vier categorieën:

- 1 Boekjes & Brabbels (baby’s)
- 2 Praatjes & Plaatjes (peuters, 1 tot 4 jaar)
- 3 Letters & lezen (kleuters)
- 4 Aanschuiven bij...
(vaak over een specifiek thema, om ouderpartnerschap te bevorderen)

De activiteiten van Kleintje Bieb zijn er vooral op gericht om ouders met een baby, peuter of kleuter te enthousiasmeren om hun kind(eren) voor te lezen en hun betrokkenheid daarbij te vergroten.

In de Bibliotheken in Borger-Odoorn organiseren we in 2024 verschillende activiteiten onder de noemer Kleintje Bieb.

Plaatjes en praatjes

We organiseren in Borger-Odoorn (Odoorn, Nieuw-Buinen en Borger) maandelijks Plaatjes en praatjes. Een voorleesactiviteit voor kinderen van 1,5 tot 4 jaar. We lezen samen voor, we zingen, doen spelletjes en/of knutselen naar aanleiding van een thema dat centraal staat. De volgende thema’s komen aan bod: kleuren en vormen, mijn lichaam, logeren, muziek en bewegen, boerderij(dieren), vakantie, feest, lekker eigenwijs, herfst en kerst. Plaatjes en praatjes is gratis voor ouders, opa’s en oma’s of oppassers met kleintjes. Deze activiteit vindt plaats in de bibliotheken van Odoorn, Nieuw-Buinen en Borger. Er zijn ongeveer tien kinderen per bijeenkomst.

De Bibliotheek op school (po)

Kinderen die elke dag vijftien minuten worden voorgelezen, leren duizend nieuwe woorden per jaar. Uit recent landelijk onderzoek blijkt dat kinderen op basisscholen die werken met het programma de Bibliotheek op school, meer vooruitgang boeken in leesvaardigheid dan kinderen op basisscholen die niet werken met dit programma. Ook hebben ze meer kennis van boeken, waardoor ze in hun vrije tijd vaker een boek pakken.

Met de Bibliotheek op school slaan onderwijs, bibliotheek en gemeente de handen ineen en is er dagelijks aandacht voor leesplezier en mediawijsheid op school én thuis. We willen leerkrachten ondersteunen in de taak om leesbevordering een plek te geven in het dagelijks onderwijs. >

Daarnaast willen we kinderen en jongeren stimuleren om meer te lezen. De bibliotheek helpt op basisscholen om deze doelen te bereiken. Dat doen we met deskundige educatiemedewerkers, met inspirerende boeken, met mooie activiteiten voor de verschillende groepen en met een goede digitale lees-en leeromgeving. De samenwerking met school geven we vorm via een aantal vaste bouwstenen, namelijk expertise, leesomgeving en collectie en digitale diensten. Daarnaast gebruiken we een aantal bouwstenen die altijd in ontwikkeling zijn, om zo de cirkel van opbrengstgericht werken elke keer weer te verbeteren. We monitoren de Bibliotheek *op school* jaarlijks. Op basis van de uitkomsten van de monitor gaan we in gesprek met de directeur en leescoördinator van de school. We bespreken de resultaten en vanuit deze resultaten kiezen we de speerpunten waar school en bibliotheek in het nieuwe schooljaar samen aan gaan werken.

De Bibliotheek *op school* wordt ook aangeboden in het voortgezet onderwijs. Biblionet Drenthe is hier ook bij betrokken. Omdat scholen dit programma zelf financieren, gaan we in dit jaarverslag verder niet in op het programma.

Leskist Kansrijk

De Leskist Kansrijk – doorbreek de cirkel van armoede is een leskist voor het primair- en voortgezet onderwijs. Aan de hand van de leskist kan een leerkracht kinderen bewust maken van armoede en schulden. De leskist is tegelijkertijd bedoeld voor de leerkracht, zodat hij/zij zich ervan bewust is hoe armoede van invloed is op ontwikkelkansen en welbevinden van leerlingen. De leskist bevat zes lessen waarmee de leerlingen hun leesvaardigheid verbeteren en op een toegankelijke manier over armoede leren. Er zitten ook boeken en opdrachten in waarmee leerkrachten en leerlingen zelf aan de slag kunnen. De docent heeft een sturende werking bij de verdeling van de boeken en opdrachten, zodat iedere leerling op eigen niveau kan meedoen. De leskist zetten we in 2024 in, in de brugklassen van het Esdal College tijdens maatschappijleer en circuleert in het primair onderwijs tussen de scholen van CKC en OPO Borger-Odoorn.

Webinars De Nationale Voorleesdagen

In aanloop naar De Nationale Voorleesdagen 2024 en 2025 organiseren we in 2024 twee webinars. Op 9 januari 2024 organiseren we een webinar waarbij het boek *Help een verrassing!* van Miriam Bos centraal staat. We presenteren aan leerkrachten beweegactiviteiten, ondersteunende gebaren en muzikale activiteiten die aansluiten op het thema van het boek.

Op 10 december 2024 organiseren we een webinar voor pedagogisch medewerkers en leerkrachten van de onderbouw van de basisschool. Tijdens het webinar informeren we ze over de Nationale Voorleesdagen, het Prentenboek van het Jaar 2025, de Prentenboeken Top 10, overige leuke voorleesboeken en mogelijke verwerkingsactiviteiten.

Impulsregeling Masterplan basisvaardigheden

Via de Impulsregeling 2023-2024 Masterplan basisvaardigheden zijn gelden beschikbaar gekomen voor BoekStart in de kinderopvang en de Bibliotheek *op school*. Naast het geld voor het opstarten van nieuwe locaties is er ook geld beschikbaar voor doorontwikkeling. Voor de BoekStart-locaties zetten we dit geld in op ouderbetrokkenheid. We werken aan het programma Leesklik (dat al vele jaren positief draait in de gemeenten Aa en Hunze en Meppel). Leesklik is een programma waarbij ouderbetrokkenheid en voorlezen vanuit de kinderopvang wordt aangemoedigd. Dit zetten we door naar alle Bind-gemeenten. Dat doen we uiteraard met input van de kinderopvang, zodat de kans van slagen groot is.

De inzet van doorontwikkelgeld voor de scholen met een achterstandsscore is maatwerk: in overleg met de school zetten we in op collectie of teamontwikkeling. Deze processen lopen nog door in 2025.

Voor Borger-Odoorn ontvangen we in 2024 subsidie voor 11 nieuwe BoekStart-locaties en voor 2 po-scholen en 1 vo-school doorontwikkelgeld. ●

Ontvangen Masterplan gelden voor de Bind-Bibliotheken als totaal:

Subsidie	Aantal locaties
Nieuwe locatie Bidk	20
Doorontwikkelgeld Bidk	113
Nieuwe locaties dBos po	-
Doorontwikkelgeld dBos po	36
Nieuwe locaties dBos vo	5
Doorontwikkelgeld dBos vo	5
Masterplan dBos Plus*	1

*dBos Plus staat voor de Bibliotheek *op school* plus. Het is een aanpak om scholen te helpen bij de transitie naar effectief onderwijs in leesbegrip, binnen de infrastructuur van de Bibliotheek *op school*. De aanpak is een pilot. In Drenthe doet hier één basisschool (uit Eelde) aan mee.

Nederland, en dus ook Drenthe, kent een steeds grotere groep mensen die laaggeletterd is. Lezen en leesbevordering is niet alleen een punt van aandacht voor de jeugd. Voor de ontwikkeling van taalvaardigheid blijft lezen ook in latere levensfasen en voor oudere doelgroepen belangrijk. Vaardige lezers ondervinden persoonlijke voordelen. Ze vinden gemakkelijker een baan, zijn vaker politiek en maatschappelijk betrokken en hebben een betere gezondheid.

In de provincie Drenthe is gemiddeld elf procent van de inwoners laaggeletterd, maar in sommige delen van de provincie loopt dit percentage op tot wel achttien procent.

Drenthe leest: werken aan geletterdheid

Bestrijden van laaggeletterdheid

De bibliotheek speelt een belangrijke rol in het bestrijden van laaggeletterdheid. Vanuit de waarden van de bibliotheek (betrouwbaar, toegankelijk, pluriform en laagdrempelig) hebben we een groot bereik en vertrouwen onder de inwoners. In samenwerking met onze partners kunnen we een goede plek bieden aan het informeel leren en ontmoeten. Dit ondersteunen we met speciale collecties voor de doelgroep laaggeletterden. Zonder lokale en regionale partners kan de bibliotheek echter minder van betekenis zijn. Daarom is het opbouwen van en blijvend investeren in stevige taalallianties van essentieel belang om laaggeletterdheid te bestrijden.

Taalhuizen

Het Taalhuis is een (fysieke) plek waar mensen terecht kunnen met leervragen over basisvaardigheden zoals lezen, schrijven, digitale vaardigheden en rekenen. Ze kunnen op eigen initiatief komen, maar ook worden doorverwezen door professionals (wijkteams, welzijn, gemeente, onderwijs, woningcorporaties en de GGD). Taalhuizen richten zich op de groep van de zogenaamde NT1'ers: mensen met Nederlands als moedertaal. Een moeizaam proces. Omdat NT1'ers moeilijk te traceren zijn en zelf hun taalprobleem vaak niet (h)erkennen. En omdat door de aandacht voor de grote groep NT2'ers (mensen die Nederlands niet als moedertaal hebben) ervoor zorgt dat er minder ruimte blijft voor de aanpak van NT1'ers.

In elke Drentse gemeente is een Taalhuis. We zien dat decentralisatie van de aanpak laaggeletterdheid naar gemeenten een grote schakering in de kwaliteit van de infrastructuur oplevert: het ene Taalhuis is verder dan het andere, de betrokkenheid van de ene gemeente gaat verder dan de andere. >

Werken aan geletterdheid	2024
Aantal activiteiten	34
Aantal deelnemers	209

Per gemeente verschilt het of de bibliotheek het werkgeverschap voor de taalhuiscoördinator heeft of dat de gemeente dit ergens anders belegd heeft. In elke gemeente werken we mee aan het Taalhuis. In de gemeentes waar het werkgeverschap belegd is bij de bibliotheek, verwijzen we naar de doelstellingen in het Uitvoeringsplan basisvaardigheden.

De basisinzet van de bibliotheek in het taalnetwerk bestaat uit:

- Het leggen van verbindingen in het taalnetwerk en met andere organisaties op gemeentelijk niveau. De bibliotheek levert hiermee een structurele waarde als vaste partner in het taalnetwerk (bij de stuur- en werkgroepen) en in de uitvoering.
- Het in kaart brengen van de mogelijkheden en kansen om nieuwe partners en initiatieven aan het Taalhuis te verbinden zoals wijkteams, welzijn, zorg en bedrijfsleven (sociale kaart), zowel lokaal als provinciaal.

Doorontwikkeling naar Digi-Taalhuis

In 2024 werken we aan doorontwikkeling naar een Digi-Taalhuis. We zetten hierin de eerste stappen door het organiseren van Oefenpleinen. Dit zijn plekken in de bibliotheek waarbij we bezoekers informatie geven of helpen bij vragen over bijvoorbeeld zorg, geldzaken of overheidszaken. Iedereen is welkom, je hoeft geen lid te zijn van de bibliotheek. We rollen ze in 2025 verder uit met als aandachtspunt het verankeren van rekenen en taal.

Week van lezen en schrijven

De Week van lezen en schrijven begint op Wereldalfabetiseringsdag. Dat is in 2024 op zondag 8 september. Tot en met 15 september vragen we, samen met onze partners, extra aandacht voor laaggeletterdheid. In Borger-Odoorn doen we dat met verschillende activiteiten.

Drents dialect

Tijdens de Week van lezen en schrijven organiseren we voor de taalmaatjes van het Taalhuis een gezellige avond. Hennie Enting, spreektaal ambassadeur bij Huus van de Taol, komt langs en vertelt meer over het leren van het Drentse dialect. Jongeren van de kookclub van jongerenwerk Andes verzorgen hapjes tijdens de avond. In samenwerking met het Hunebedcity regelen we een klein presentje voor de deelnemers. Achttien mensen zijn aanwezig tijdens de avond. De deelnemers vinden het erg gezellig en zijn na afloop heel positief. ●

Heel Drenthe doet mee

De huidige samenleving vraagt om digitale vaardigheden. Om mee te kunnen doen in de samenleving is het essentieel om naast lees- en schrijfvaardigheden ook over functionele en kritische digitale vaardigheden te beschikken. Denk aan internetbankieren, kunnen omgaan met de DigiD, online afspraken maken met zorginstanties en het herkennen van phishingberichten in e-mail. In onze bibliotheken oefenen inwoners laagdrempelig met deze basisvaardigheden en bieden we inwoners begeleiding en informatie.

‘Ik ben zo blij dat IDO er is. Iemand die tijd voor je heeft en naar je luistert. Ik wil een mens. Ik wil dat iemand naast me gaat zitten.’

Berend, bezoeker IDO

Versterken van digitale vaardigheden

In de Drentse bibliotheken organiseren we cursussen digitale vaardigheden zoals Klik&Tik, Digisterker en DigiVitaler. Voor vragen over de digitale overheid – denk aan DigiD of toeslagen – kunnen inwoners terecht bij het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO). Jaarlijks organiseren we belastingspreekuren voor mensen die hulp kunnen gebruiken bij het doen van hun belastingaangifte. Voor de inhoudelijke invulling werken we altijd samen met lokale partners die de kennis inbrengen, zoals sociale wijk- en buurtteams, welzijnsinstellingen en SeniorWeb.

Informatiepunt Digitale Overheid

In iedere gemeente van de Bind-bibliotheken zijn meerdere Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) aanwezig, deze zijn in bibliotheken en soms ook op andere locaties. Bij het IDO kunnen inwoners terecht voor hulp bij zaken op het gebied van de digitale overheid. Speciaal opgeleide medewerkers van de bibliotheek helpen bezoekers tijdens het IDO-spreekuur met vragen.

Training en scholing

Training van IDO-medewerkers is essentieel. Enerzijds moeten zij als wegwijzer en doorverwijzer de informatie van de partners kunnen vinden. Anderzijds moeten zij zich inleven in de klant en deze verder kunnen helpen. Belangrijk daarbij is dat de medewerker de hulpvraag helder weet te krijgen. In 2024 volgen IDO-medewerkers onder andere de basistraining IDO/opfistraining IDO en Privacy in het IDO. Doel van deze trainingen is de principes van het IDO toe te lichten, de werkwijze uit te leggen en om te oefenen met het helder krijgen van de hulpvraag van de bezoeker. Er is in 2024 een intervisiemoment waarin de IDO-medewerkers moeilijkere casussen met elkaar bespreken. In 2025 plannen we deze waardevolle intervisiemomenten structureel in. Ook alle frontoffice-medewerkers van onze bibliotheken volgden scholing, zodat ze bezoekers kunnen helpen met eenvoudige vragen rondom digitaal meedoen bij de overheid. >

‘Er komen veel vragen over DigiD bij ons binnen. Dat blijkt voor veel mensen een struikelblok om online zaken te regelen.’ IDO-medewerker

Cijfers 2024

Gemeente Borger-Odoorn

Klik&Tik, Digisterker, DigiVitaler

Aantal cursussen	10
Aantal cursusdagdelen	40

Spreekuren: belasting en overige

Aantal spreekuren digitale vaardigheden	41
Aantal deelnemers digitale vaardigheden	20
Aantal belastingspreekuren	5
Aantal deelnemers belastingspreekuren	30

IDO-spreekuren

Aantal IDO-spreekuren	85
Aantal IDO-vragen	108

Privacy in het IDO

De IDO-medewerkers hebben ook de training Privacy in het IDO gevolgd. Het doel van deze training is om de kaders rondom het omgaan met privacygevoelige informatie toe te lichten, zodat de IDO-medewerkers weten aan welke regels ze zich moeten houden en welke risico's er zijn voor zowel de bezoeker als henzelf.

Locaties

Naast de IDO-informatiepunten in de bibliotheken, zijn er op locaties buiten de bibliotheek ook IDO-spreekuren. Bijvoorbeeld in dorpshuizen, wijkpunten of bij huisartsenpraktijken. Op deze manier bereiken we zoveel mogelijk mensen die niet met digitale zaken vertrouwd zijn. We helpen ze verder, zoeken informatie voor hen op en maken afspraken bij andere instanties. Steeds vaker helpen we ook mensen met vraagstukken rondom digitaal bankieren. Wat voor ons vooral belangrijk is, is dat we mensen op weg helpen die in de digitale samenleving vastlopen. Maar, belangrijker nog, we zorgen ervoor dat ze zelfstandig digitaal mee kunnen doen.

Lokaal netwerk

In 2024 leggen we verbindingen met het lokale netwerk om inwoners zo gemakkelijk mogelijk door te verwijzen. De Drentse bibliotheken werken met de zogenaamde IDO-informatiewaaiers. Een praktische handleiding die informatie bevat over de veel gestelde vragen bij het IDO, suggesties voor doorverwijzen naar passend aanbod en partners en met de contactgegevens van de lokale partners. >

'We zijn coachend en wijzen de weg.
We nemen het stuur niet over van mensen.'

IDO-medewerker

Verbetering IDO-organisatie

In het jaarplan voor 2024 sturen we op de verbetering van de IDO-organisatie. Hierin zetten we in 2024 dan ook mooie stappen; in vrijwel alle gemeenten is inmiddels in iedere bibliotheek een IDO-spreekuur. Ook in de kleinere vestigingen en servicepunten. Daarnaast breiden we onze spreekuren uit; ze vinden op regelmatige basis plaats op verschillende locaties in de regio. We slaan in 2024 ook een slag in het registreren van bezoekersaantallen en hulpvragen.

Pilot Oefenpleinen

In cursussen rondom digitale vaardigheden signaleren we dat de niveaoverschillen en leerwensen behoorlijk uiteenlopen. Daarom onderzoeken we in 2024 of we het aanbod van cursussen en workshops meer op maat kunnen maken. Dit doen we door in een aantal gemeenten te starten met een pilot Oefenpleinen: een open inloop waar bezoekers terecht kunnen met een gerichte leervraag. Op deze leerpleinen bekijken we met de bezoekers wat ze precies willen leren en stemmen we met hen af welke leerroute ze volgen om hun doel te bereiken. Het grote voordeel is dat bezoekers direct op hun eigen niveau kunnen instappen en bovendien aan de slag kunnen met de onderwerpen die voor hen interessant en nuttig zijn. In 2025 rollen we de Oefenpleinen verder uit en onderzoeken we hoe we ook basisvaardigheden zoals rekenen en taal hierin kunnen verankeren.

Doorlopende activiteiten

Met onze zichtbare IDO-informatiepunten zijn we voor bezoekers een laagdrempelige vraagbaak. Op de spreekuren kunnen bezoekers met meer uitgebreidere vragen langskomen voor begeleiding bij hun vraagstuk. Onze IDO-medewerker biedt een luisterend oor, een helpende hand en een gezonde dosis zelfvertrouwen zodat de bezoeker zelf de volgende stap kan zetten. Een mogelijk volgende stap is het volgen van een van onze cursussen gericht op het aanleren en versterken van digitale vaardigheden. In Borger-Odoorn organiseren we verschillende cursussen en activiteiten rondom digitale vaardigheden en digitale informatievoorziening. Hieronder drie voorbeelden.

IDO Borger en de Buurtkamer

In de gemeente Borger-Odoorn zijn er vaste spreekuren van het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) bij de bibliotheek in Borger en tot november 2024 ook in de Buurtkamer in Nieuw-Buinen. Daarnaast is het mogelijk om op afspraak hulp te krijgen van de IDO-medewerker op alle locaties van de bibliotheek.

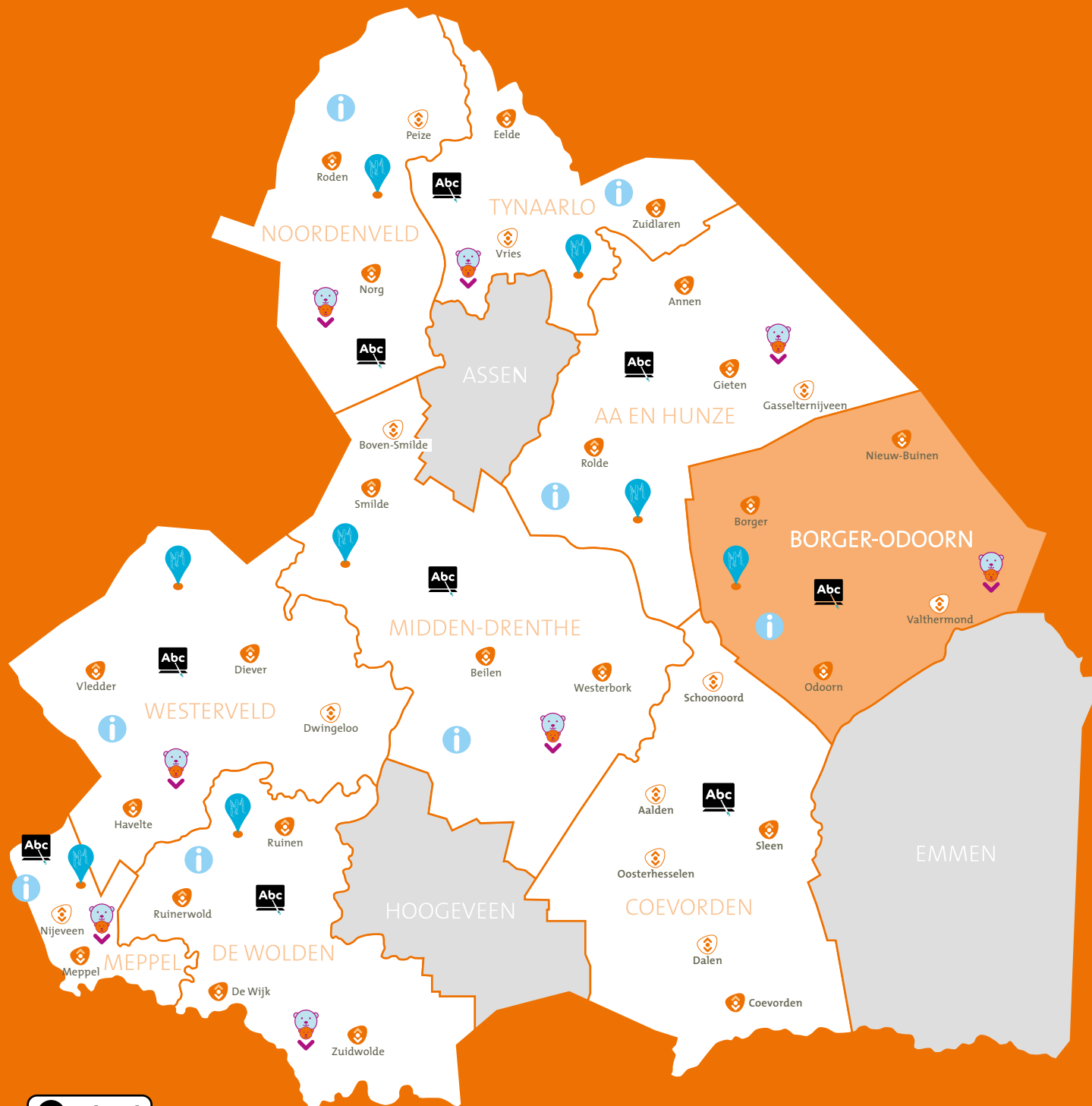
Workshop Als je computer volloopt

In Bibliotheek Borger geven we de workshop Als je computer volloopt. In deze workshop leren de deelnemers de computer op te ruimen, zodat de computer niet meer vastloopt. Ook geven we uitleg over waarop deelnemers moeten letten om veilig te internetten.

Belastingspreekuur

In de bibliotheken Borger, Odoorn en Nieuw-Buinen worden de belasting-spreekuren goed bezocht. Tijdens de spreekuren worden inwoners onder andere geïnformeerd over hoe je de belastingaangifte moet doen. ●

De Drentse bibliotheek

Gemeente Borger-Odoorn

Bibliotheken: 3
Servicepunten: 1
IDO-punten: 2
dBos-locaties: 9
BoekStart-locaties: 13
Taalhuis: 1

Bibliotheken Borger-Odoorn, 2024

Tekst Biblionet Drenthe

Cijfers Biblionet Drenthe

Foto's Archief Biblionet Drenthe
en © Shutterstock (pagina 1)

Ontwerp © Go Puck

Digitale uitvoering Online Touch